

ת"פ 2431/04/19 - מדינת ישראל נגד משה סעדה

בית משפט השלום בקריית שמונה

ת"פ 2431-04-19 מדינת ישראל נ' סעדה
תיק חיצוני: 3811/2018

בפני כב' השופט הבכיר מורן מרגלית
המבקשת: מדינת ישראל
נגד
המשיב: משה סעדה

החלטה

בפניי בקשה להתיר את שמיעת עדותם של עדי התביעה 5 ו-9, שהינם עדים מומחים, בדרך היוועדות חזותית.

מן הבקשה עולה, כי המדובר בעדים אשר אינם מתגוררים בתחומי מדינת ישראל ולפיכך אין הם יכולים להתייצב פיזית בבית המשפט לצורך שמיעת עדותם.

המבקש הוסיפה וציינה, כי כבר נקבע כי די בדברי עד המודיע כי אין בכוונתו להגיע לארץ בכדי להתיר את שמיעת עדותו באמצעות היוועדות חזותית וכן, כי לאור התפתחות הטכנולוגיה ניתן להקל במבחן הסיבה הטובה.

עוד ציינה המבקשת, כי מאז שפרצה מגפת הקורונה הפך השימוש בכלי של היוועדות החזותית לתדיר ושגור יותר.

המבקשת הפנתה למספר החלטות אשר ניתנו בעניין זה ובמסגרתן התירו ביתי המשפט את העדתם של עדים במסגרת הליך פלילי באמצעות היוועדות חזותית מחו"ל.

מנגד, הביע המשיב את התנגדותו לבקשה.

לדבריו, אף המבקשת אינה חולקת על כך שדרך המלך לשמיעת העדים הינה תוך התייצבות העד על דוכן העדים והתרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט מעדותו.

ב"כ המשיב ביקש לערוך הבחנה בין הליכים אזרחיים הליכים פליליים לעניין זה.

כן טען ב"כ המשיב, כי בעקבות מגפת הקורונה נחקק חוק המתיר השתתפות עצורים, אסירים וכלואים באמצעות היועדות חזותית ואולם, אפשרות זו אינה כוללת את שלב שמיעת הראיות.

עוד טען ב"כ המשיב, כי בפסיקה נשללה סמכות בית המשפט לדון באמצעות היועדות חזותית בהיעדר הוראת חוק ברורה המתירה זאת.

המדובר בחריג לכלל בו ניתן לעשות שימוש מוגבל רק במקרים חריגים בלבד.

במקרה דנן לא נטען כי הגעת העדים לישראל תקשה עליהם מאוד ובהקשר זה ביקש הוא להבחין בין המקרה דנן ובין המקרים אשר נידונו בפסיקה אליה הפנתה המבקשת.

היעתרות לבקשה, כך לטענת ב"כ המשיב, תהווה למעשה פריצת סכר ובכל תיק ניתן יהיה לשמוע את עדויותיהם של עדים המצויים בחו"ל באמצעות היועדות חזותית.

לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל ואנמק.

כבר בתחילה יצוין, כי אין בידי לקבל את טענת ב"כ המשיב בדבר היעדר קיומה של סמכות להורות על שמיעת עדויות עדים במסגרת הליך פלילי באמצעות היועדות חזותית מחוץ לגבולות המדינה.

בהקשר זה מצאתי להפנות לדברים אשר נאמרו במסגרת ההחלטה אליה הפנתה המבקשת בתפ"ח (מחוזי ת"א-יפו) 53698-03-17 **מדינת ישראל נ' אבישי בן דוד ואח'** [פורסם במאגרים המשפטיים] (להלן: **עניין בן דוד**):

"...סעיף 47 לחוק עזרה משפטית בין מדינות תשנ"ח-1998 מאפשר גביית עדות בתחומה של מדינה זרה לצורך בירור הליך פלילי המתנהל בישראל.

תקנה 15 לתקנות מוסיפה על כך ומתייחסת לגביית עדות באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בין לאומית. הפסיקה הוסיפה כי אם שוכנע בית המשפט כי אין בכוונתו של עד להגיע לישראל למתן עדות בשל קשיים סובייקטיביים תיגבה העדות באמצעות חיקור דין ונקבע כי פירוש זה הוא שמתיישב עם מטרות המשפט הפלילי והצדק (ע"פ 440/87 חיים חדד נ' מדינת ישראל, מג(1) 793 (1989)..."

כמו כן, מצאתי להפנות להחלטות הנוספות אליהן הפנתה המבקשת בהקשר זה ובכללן, להחלטת בית המשפט אשר ניתנה לאחרונה במסגרת ת"פ 67104-01-20 **מדינת ישראל נ' בנימין נתניהו ואח'**.

במסגרת עניין בן דוד דלעיל עמד בית המשפט על השיקולים אותם על בית המשפט לשקול בבואו להכריע בשאלת

"... השיקולים שינחו את בית המשפט הם כי פניית המבקש נעשתה בתום לב, כי יש בידי העדים למסור עדות רלוונטית לשאלות השנויות במחלוקת וכי קיימת "סיבה טובה" המונעת את בואם של העדים מחוץ לארץ. ברע"א 3810/06 נמנו הטעמים שהוכרו כסיבות טובות להימנעות מלהגיע למסירת עדות בישראל וביניהם טעמים הנוגעים לבריאותם של העדים (ראו, ע"א 84/51 בלאנש בירדיקלינגהופר נ' שלמה בלום, ו 198 (1952); רע"א 4649/92), טעמים הנוגעים למצב הבטחוני בישראל בעת מתן העדות (רע"א 3005/02 SmithKline Beecham P.L.C. נ' אוניפארם בע"מ, פ"ד נו(6) 865, ע"א 10923/02 רות שניידר נ' BAYERISCHE LANDESBANK (פורסם בנבו, 27.02.2003); רע"א 6635/02 סופרפלסט בע"מ נ' Société Nouvelle de Chimie Industrielle, נו(6) 739 (2002) וטעמים שונים הקשורים בהתחייבויות קודמות של העדים שלא ניתן היה להשתחרר מהן (ע"א 84/51). לעומת זאת, נקבע כי חשש שמא תעוכב יציאתו של העד מישראל על ידי נושיו אינו סיבה טובה להתיר עדות מחוץ לתחומי המדינה (בר"ע 109/68 מיכאל ו-סטפניה רייך נ' משה המר, כב(2) 306 (1968), ע"א 397/87 יורם גיל נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מד(2) 397 (1989)) וכך גם טעמים הנוגעים במצבו הכלכלי של העד... על אף האמור, במקרים רבים נקבע בפסיקה כי די בדברי העד שאינו מתכוון להגיע לישראל בכדי לאפשר את עדותו באמצעות היוועדות חזותית...".

אכן, במקרה דנן אין הבקשה מציינת נימוק מיוחד בגינו אין ביכולתם של העדים המומחים להגיע לישראל לצורך עדותם ואולם, לאור הדברים אשר נאמרו במסגרת עניין בן דוד דלעיל לפיהם די אף באמירתו של העד כי אין בכוונתו להגיע לישראל לצורך עדותו כדי לאפשר העדתו באמצעות היוועדות חזותית.

יש בידי לקבל את עמדת המבקשת ולפיה השינויים הטכנולוגיים בשנים האחרונות, כמו גם השימוש ההולך וגובר בכלי זה במסגרת הליכים שונים בבית המשפט יש בהם כדי להטות את הכף לעבר היעדרות בבקשה.

העובדה כי ב"כ המשיב עמד על זכותו לחקור את העדים המומחים מלמדת על חיוניותן של עדויות אלה ולפיכך, בנסיבות אלה, יש מקום לבכר את האפשרות לשמוע את העדויות לצורך הגעה לחקר האמת על פני אי שמיעתן כלל.

עוד מצאתי להעיר, כי מסקנתי דלעיל עולה בקנה אחד אף עם המגמה המוכרת בשנים האחרונות לעבור ממבחני קבילות למבחני משקל וברי, כי לצדדים תישמר הזכות להעלות טיעוניהם לעניין זה בהמשך.

סוף דבר:

לאור כל האמור לעיל, הנני כאמור לבקשה ומתיר את העדתם של עדי התביעה 5 ו-9 באמצעות היוועדות חזותית בעודם בחו"ל.

נקבע לשמיעת העדויות ולסיום שמיעת פרשת התביעה ליום 7.12.23 בשעה 10:00.

המבקשת תדאג לסידורים הטכניים הדרושים לשמיעת העדויות ותתאם עם העדים.

ניתנה היום, כ"ט אב תשפ"ג, 16 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.